

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 marca 2023 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz ustawy z dnia 27 października 2022 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, dokonał waloryzacji emerytury J. M. od dnia 1 marca 2023 r. Po waloryzacji emerytura wyniosła miesięcznie 1 542,37 zł.

/decyzja k.250 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. W treści odwołania zarzucono Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych naruszenie art.6 ust.1 ustawy z dnia 27.10.2022 r o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw oraz wskazano, że należna J. M. emerytura powinna zostać zwiększona o kwotę nie mniejszą niż 250 zł. Wniósł o zmianę decyzji poprzez ustalenie waloryzacji na kwotę nie mniejszą niż 250 zł, stwierdzenie odpowiedzialności organu rentowego za nieprawidłowe obliczenie waloryzacji i zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 51,56 zł za dany miesiąc od 7 dnia każdego miesiąca do dnia zapłaty, poczynając od 7.03.2023 r /odwołanie k.3/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.6 odwrót/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. M. urodził się (...) Wnioskodawca na stałe zamieszkuje w Hiszpanii i pobiera świadczenie ustalone z polskich i zagranicznych okresów ubezpieczenia – emeryturę proporcjonalną.

/okoliczności bezsporne/

Skarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał waloryzacji przysługującego wnioskodawcy świadczenia w ten sposób, że podwyższył teoretyczną kwotę przysługującego na dzień 29 lutego 2023 r. świadczenia tj. 3469,71 zł o wskaźnik waloryzacji emerytur i rent o wartości 114,80%. Następnie tak zwaloryzowaną kwotę teoretyczną pomnożono przez wskaźnik proratyacji ($3\ 034,35 \times 206/532$), co dało określoną w treści decyzji kwotę 1542,39 zł.

/decyzja k.250 akt ZUS , odp. na odwołanie – k. 6/

Wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2020 r. wyniósł 114,80%.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych zarówno w aktach sprawy jak i w aktach organu rentowego.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art.88 ust.1-4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1251) waloryzacja emerytur i rent dokonywana jest corocznie od dnia 1 marca i polega na pomnożeniu kwoty świadczenia i podstawy jego wymiaru przez wskaźnik waloryzacji. Waloryzacji podlega kwota świadczenia i podstawa jego wymiaru w wysokości przysługującej ostatniego dnia lutego roku kalendarzowego, w którym przeprowadza się waloryzację. Waloryzacja obejmuje emerytury i renty przyznane przed terminem waloryzacji.

Stosownie do treści art.89 ust.1 ww. ustawy wskaźnik waloryzacji to średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększony o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. W myśl art.89 ust.2 ww. ustawy wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych, o którym mowa w ust.1, jest średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów albo średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, jeżeli jest on wyższy od wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów. Wskaźnik waloryzacji ogłasza Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze komunikatu.

Zgodnie z Komunikatem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 lutego 2023 r. wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2020 r. wyniósł 114,80%.

Ustawodawca przewidział waloryzację świadczeń emerytalno – rentowych dokonywaną procentowo z wykorzystaniem określonego wskaźnika, mnożąc przez wskaźnik waloryzacji kwotę świadczenia i podstawę jego wymiaru. Niemniej jednak zgodnie z treścią art.6 ust.1 ustawy z dnia 27.10. 2023 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 2461) w 2023 r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na podwyższeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2023 r. wskaźnikiem waloryzacji ustalonym zgodnie z art. 89 ustawy zmienianej w art. 1, nie mniej niż o kwotę 250 zł.

W tym miejscu wskazać należy, że przy ustalaniu wysokości emerytury proporcjonalnej ustala się teoretyczną kwotę świadczenia, a następnie kwotę rzeczywistą. Teoretyczna wysokość świadczenia jest równa temu, o co ubezpieczony mógłby się ubiegać, gdyby wszystkie okresy ubezpieczenia, ukończone z uwzględnieniem ustawodawstw pozostałych państw, zostały ukończone na podstawie ustawodawstwa, które jest stosowane w dniu przyznania świadczenia. Następnie ZUS winien ustalić rzeczywistą kwotę świadczenia proporcjonalnego, stosując do kwoty teoretycznej stosunek długości ukończonych okresów ubezpieczenia do całkowitej długości okresów ubezpieczenia, ukończonych na podstawie wszystkich państw wg art. 52 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady /WE/' nr (...) z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego /DZ.U.U.E.L.2004.166.1/.

Zdaniem Sądu dokonane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyliczenia zwaloryzowanego świadczenia wnioskodawcy okazały się błędne, gdyż organ rentowy nie powinien dokonywać waloryzacji na poziomie teoretycznej kwoty świadczenia przysługującego na dzień 28 lutego 2023 r. W ocenie Sądu, Zakład Ubezpieczeń Społecznych powinien zatem uprzednio zastosować proporcję i dopiero tak ustalona kwota winna podlegać waloryzacji zgodnie z art 6 ust.1 ustawy z dnia 27.10. 2022 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw oraz art. 89 ust.6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którymi w 2023 r. waloryzacja od dnia 1 marca 2023 r. polega na podwyższeniu kwoty świadczenia w wysokości przysługującej w dniu 28 lutego 2023 r. wskaźnikiem waloryzacji 114,80% - nie mniej niż o kwotę 250 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

Wskazać należy, iż zgodnie z art. 118 ust. 1, 1a i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. Inaczej mówiąc, oznacza to, iż chwilą, od której rozpoczyna bieg 30-dniowy termin do wydania decyzji jest rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień wnioskodawcy. Celem tak skonstruowanej regulacji jest zagwarantowanie ubezpieczonym możliwie szybkiego uzyskania świadczenia bez zbędnego przedłużania postępowania w sprawie o jego nabycie. W przypadku uchybienia powyższemu terminowi, organ rentowy popada w zwłokę ze spełnieniem świadczenia, czego konsekwencją jest obowiązek zapłaty odsetek w ustawowej wysokości.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia

organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust.1 w/w art. 118.

Omawiany przepis może dotyczyć wyłącznie takiej sytuacji, której dla wykazania okoliczności, która miałaby wpływ na prawo do świadczenia lub na jego wysokość, dopiero w postępowaniu sądowym zostałyby przedstawione odpowiednie dowody, z których strona mogłaby skorzystać już w postępowaniu przed organem rentowym, lecz tego nie uczyniła (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 września 2006 r. III AUa 1126/2005). Organ rentowy ma bowiem obowiązek znać i prawidłowo stosować prawo materialne i w tym zakresie ponosi pełną odpowiedzialność. Jedynie wówczas, gdy brak możliwości wydania prawidłowej decyzji był podyktowany niezależnymi od organu rentowego, brakami w ustaleniach faktycznych, możliwe jest przyjęcie, że organ nie ponosi odpowiedzialności przewidzianej w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy przy tym zauważyć, że użyty w tym przepisie termin „ustalenie okoliczności” dotyczy wyłącznie sfery faktów, a nie prawa, bowiem przy wykładni prawa nie dochodzi do żadnych „ustaleń okoliczności”.

Organ rentowy ponosi odpowiedzialność za odmowę przyznania świadczenia, jeżeli niezbędne okoliczności faktyczne uzasadniające nabycie prawa zostały ustalone w postępowaniu przed tym organem a odmowa przyznania świadczenia jest wynikiem błędu w wykładni lub zastosowaniu prawa materialnego./tak postanowienie SN z dnia 5.11.2020 r, II UK 244/19/

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, iż organ rentowy przy wydawaniu zarówno decyzji z dnia 1 marca 2023 r. , jak i wcześniejszych zastosował błędny sposób obliczenia należnej wnioskodawcy kwoty waloryzacji , a tym samym brak wydania korzystnych dla wnioskodawcy decyzji waloryzacyjnych wynikał wyłącznie z interpretacji przepisów prawa, jaką względem wnioskodawcy zastosował Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W oparciu o posiadane informacje organ rentowy mógł z całą pewnością wydać decyzje zgodne z prawem i dokonywać terminowej wypłaty przysługującego J. M. świadczenia. Opóźnienie w przyznaniu i wypłaceniu świadczenia jest więc następstwem okoliczności, za które Zakład ponosi odpowiedzialność, tym bardziej, iż w przeszłości w tożsamy okolicznościach zapadły prawomocne orzeczenia sądów.

Wobec powyższego, sąd w pkt. 2 stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieprawidłowe wyliczenie waloryzacji.

W punkcie 3 wyroku, Sąd przekazał do ZUS roszczenie o wypłatę odsetek ustawowych za opóźnienie – celem rozpoznania i wydania decyzji, bowiem zaskarżona decyzja odnosi się wyłącznie do wysokości i zasady waloryzacji. Należy zauważyć, iż tak sprecyzowane roszczenie o zasądzenie odsetek nie było przedmiotem rozpoznania organu rentowego. Zgodnie z dyspozycją art. 476 § 2 kpc w związku z art. 2 kpc przez sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych rozumie się sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych dotyczących ubezpieczenia społecznego i kategorii spraw wymienionych w pkt 1-5 § 2 art. 476 kpc. Na obecnym etapie postępowania, wobec braku decyzji organu rentowego w zakresie roszczenia wnioskodawcy co do odsetek , zachodzi czasowa niedopuszczalność drogi sądowej, a właściwym do rozpoznania roszczeń pozostaje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, od decyzji którego będzie przysługiwać skarżącej prawo wniesienia odwołania do Sądu zgodnie z powołanymi przepisami.

Z uwagi na powyższe tj. na czasową niedopuszczalność drogi sądowej Sąd, na podstawie art. 199 § 1 punkt 1 kpc w związku z art. 464 § 1 kpc orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku.